

20. Організація ресурсної бази банків як складова економічного розвитку країни

Світлана Глушко , Тетяна Швед

Національний університет харчових технологій

Вступ. Сучасний етап розвитку вітчизняної економіки характеризується підвищенням вимог до банківської системи, яка повинна сприяти стійкому економічному зростанню та підвищенню конкурентоспроможності економіки в сучасних умовах інтеграції у світовий економічний простір. Збільшення ресурсної бази веде до зростання ресурсного потенціалу всієї банківської системи країни. Саме тому, проблемам оптимізації структури та вдосконалення організації ресурсної бази особливу увагу приділено в наукових працях М. Алексеєнка, О. Барановського, А. Вожжова, О. Заруби, М. Савлука та інших.

Матеріали і методи. При дослідженні сутності ресурсної бази та її значення був використаний системний метод, що дозволяє розглядати її як систему з багатьма елементами, а саме сукупністю різних видів банківських ресурсів, які взаємодіють між собою та виділити чинники, які впливають на формування ресурсної бази. Метод порівняння використано при розгляді українського і зарубіжного досвіду організації

формування ресурсної бази банків. На основі статистичного матеріалу про основні показники діяльності банків України за 2010-2014 рр. визначено проблеми формування ресурсної бази та шляхи їх подолання.

Результати. Фундаментальною складовою побудови та функціонування економічної системи будь-якої країни виступають ресурси, які накопичені усіма учасниками господарських відносин. У макроекономічних умовах, що склалися в Україні внаслідок світової фінансової кризи, аналіз формування та функціонування ресурсів банківських установ має вирішальне значення для прийняття важливих стратегічних рішень щодо подальшого розвитку економіки країни.

Поняття «ресурсна база» розглядається як сукупність організаційних та економічних ресурсів (мережа філій, персонал банку, його матеріально-технічна база), що впливають на розвиток банку, є джерелом підтримки його конкурентних переваг та забезпечення надходження додаткових коштів. Складовими ресурсів банку, а отже і підприємницького капіталу, є його власні та залучені від інших юридичних та фізичних осіб кошти, а їх структура і розмір визначаються інтенсивністю та різноманітністю операцій, що здійснюються тією чи іншою фінансово-кредитною установою [1, с. 47-48].

Однак, зовнішнє залучення коштів банками має бути чітко організованим та контрольованим. З одного боку, це дешевші ресурси, що значно знижує витрати банку й тому є для нього привабливим, а з іншого – внутрішні інвестори витісняються з ринку капіталів (особливо це стосується фізичних осіб), оскільки вартість їх ресурсів вища, що на багато збільшує витратну частину діяльності банку.

Посилення вимог Національним банком України щодо величини власного капіталу комерційних банків пояснюється недостатньою капіталізацією національної банківської системи та конкуренцією на ринку капіталів, у зв'язку з появою в Україні банків з іноземним капіталом. Іноземні банки контролюють 70 % всіх банківських активів Європи. Все це є свідченням процесів глобалізації світової економіки, які все активніше охоплюють Україну. За даними НБУ, станом на 01.01.2014 р. в Україні зареєстровано 180 банків, з яких 49 – з іноземним капіталом (у т. ч. зі 100%-вим іноземним капіталом – 19 банків). Крім того, можна відмітити зменшення частки іноземного капіталу в статутному капіталі комерційних банків України до 39,5 % у 2013 р., 34 % у 2014 р. проти 41,9 % у 2012 р., що свідчить про вихід даних банків з українського ринку у зв'язку з нерентабельною діяльністю [3].

Основним і найбільшим кроком до удосконалення організації ресурсної бази є збільшення довіри до банківської системи в цілому. Як з боку населення, що забезпечить збільшення більшої кількості залучених коштів на довгостроковий період, а також довіри іноземних інвесторів, що може дати доступ до запозичення дешевших ресурсів. Не менш важливим залишається удосконалення маркетингових заходів, управління відсотковою політикою та розвиток новітніх банківських послуг.

Використовуючи досвід зарубіжних країн, зокрема США, Німеччини, Франції, країн Східної та центральної Європи можна покращити організацію формування ресурсної бази банків та слід адаптувати банківську систему до міжнародних стандартів. Адже наявність банківської системи, яка регулюється у відповідності з міжнародними стандартами є однією з передумов припливу іноземних капіталів та розвитку ресурсної бази вітчизняних банків.

Висновок. Ресурси є невід'ємною складовою життєдіяльності будь-якої системи. Банківські ресурси також не є виключенням, адже формування оптимального складу і структури ресурсної бази банків – обов'язкова умова повноцінної ринкової економіки.

Література

1. Дмитрієва О. А. Формування ресурсної бази комерційного банку в умовах глобалізації фінансової системи України / О. А. Дмитрієва // Вісник СевНТУ. – 2011. – № 166. – С. 46-49.
2. Основні показники діяльності банків в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=36807